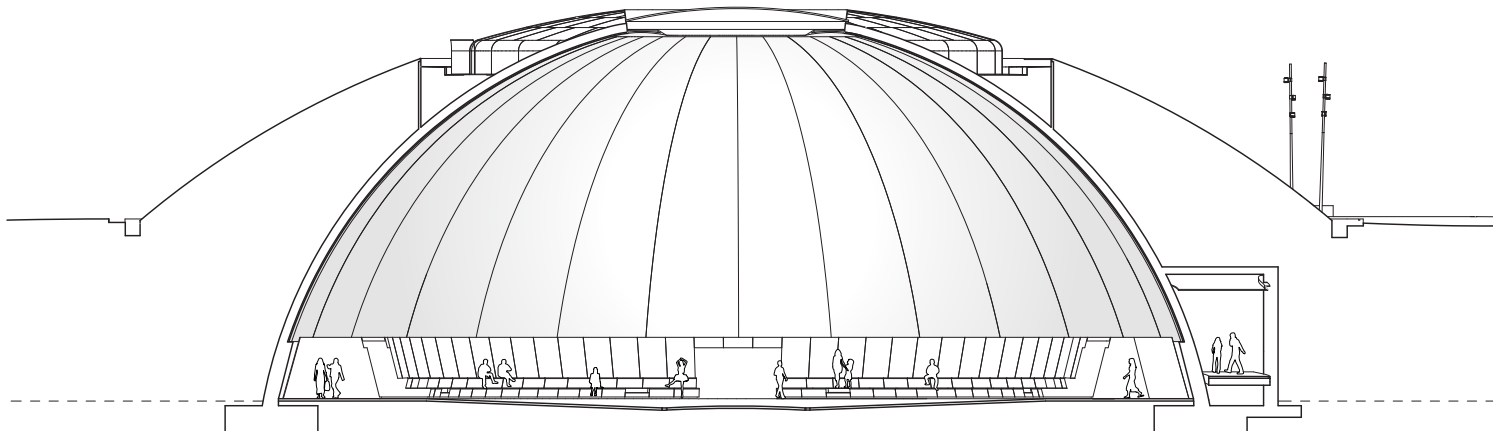

UNDERVEJS:

Udgravning til den forestående udvidelse, 'The Next Level', august 2022. Foto: Boris Brorman Jensen

Det meste af ARoS' kommende udvidelse, 'The Next Level', kommer til at ligge under jorden. I juni begyndte man at grave ud til projektet.

Snit gennem *The Dome*. Arbejdstegning: Schmidt Hammer Lassen

*Interview med Morten Schmidt
ved Boris Brorman Jensen*

‘The Next Level’, som projektet hedder, har været længe undervejs. Hvad er status?

MS: Status er, at vi har finansieringen på plads. Vi har budgettet på plads, og vi har entreprenørens pris for hoveddelen af projektet på plads. Men der er et par enkelte ‘optioner’, hvor der stadig arbejdes med funding. Vi håber på, at det vil falde på plads under byggeprocessen, så de sidste elementer kan blive fuldt integreret inden indvielsen. Men projektet kan sagtens leve uden dem. En del af optionen er et såkaldt låg, som James Turrell har ønsket skal være en del af *The Dome*. Låget skal kunne lukke åbningen på domens til, når man har behov for at få dæmpet dagslysindfaldet. Der er tidspunkter på døgnet, hvor sollyset kan blive så kraftigt i kuppelrummet, at det kan blive vanskeligt at skabe den farveintensitet, der skal projiceres på indersiden af domens.

Udvidelsen af ARoS indeholder flere elementer: et forbindelsesled fra den eksisterende bygning til det nye bygningskompleks, et nyt galleri, en ny plads

og så *The Dome*. Hvordan hænger de forskellige dele sammen?

MS: Hovedparten af udvidelsen skal bygges under jorden ud i akse over mod Rådhuset, mellem Musikhuset, Officersbygningen og Ridehuset. ARoS er vertikalt organiseret, med gallerier i flere etager. ‘The Next Level’ er horisontalt organiseret, og forbindelsesleddet mellem museet og det nye underjordiske galleri udgår fra en ny bro på niveauet lige under museumsgaden i ARoS. Det er én af optionerne, at man også kan blive løftet op via en eskalator, der forbinder museumsoplevelsen i de nedre etager med en videre færd ud til det nye galleri og domens. Sammenhængen i foyeren og forbindelseskorridoren er noget, som vi har samarbejdet med Turrell og ARoS om at løse. Vi er stadig i en finansieringsproces, men hvis det hele falder på plads, kommer man til at opleve en serie af Turrell’ske lysinstallationer på vejen ud til *The Dome*.

Selve domens kommer til at ligge halvt over jorden og halvt under jorden. Den er 40 meter i diameter indvendigt, så den kommer til at strække sig et godt stykke ud på pladsen. Det, der kommer til at manifestere sig over jorden – ud over *The Dome* – kommer

Visualisering: Schmidt Hammer Lassen

der en plads, en art square, der vil få samme kvadratiske udformning som galleriet nedenunder. Her skal der kunne laves kunstneriske og arkitektoniske installationer, ligesom Serpentine Gallery i London. Og så udskrives der snart en landskabsarkitektkonkurrence om udformningen af den nye Musikhuspark, der skal binde hele området sammen på en ny måde.

Det lyder umiddelbart som en ret kompleks bygning. Hvordan har I løst det konstruktivt?

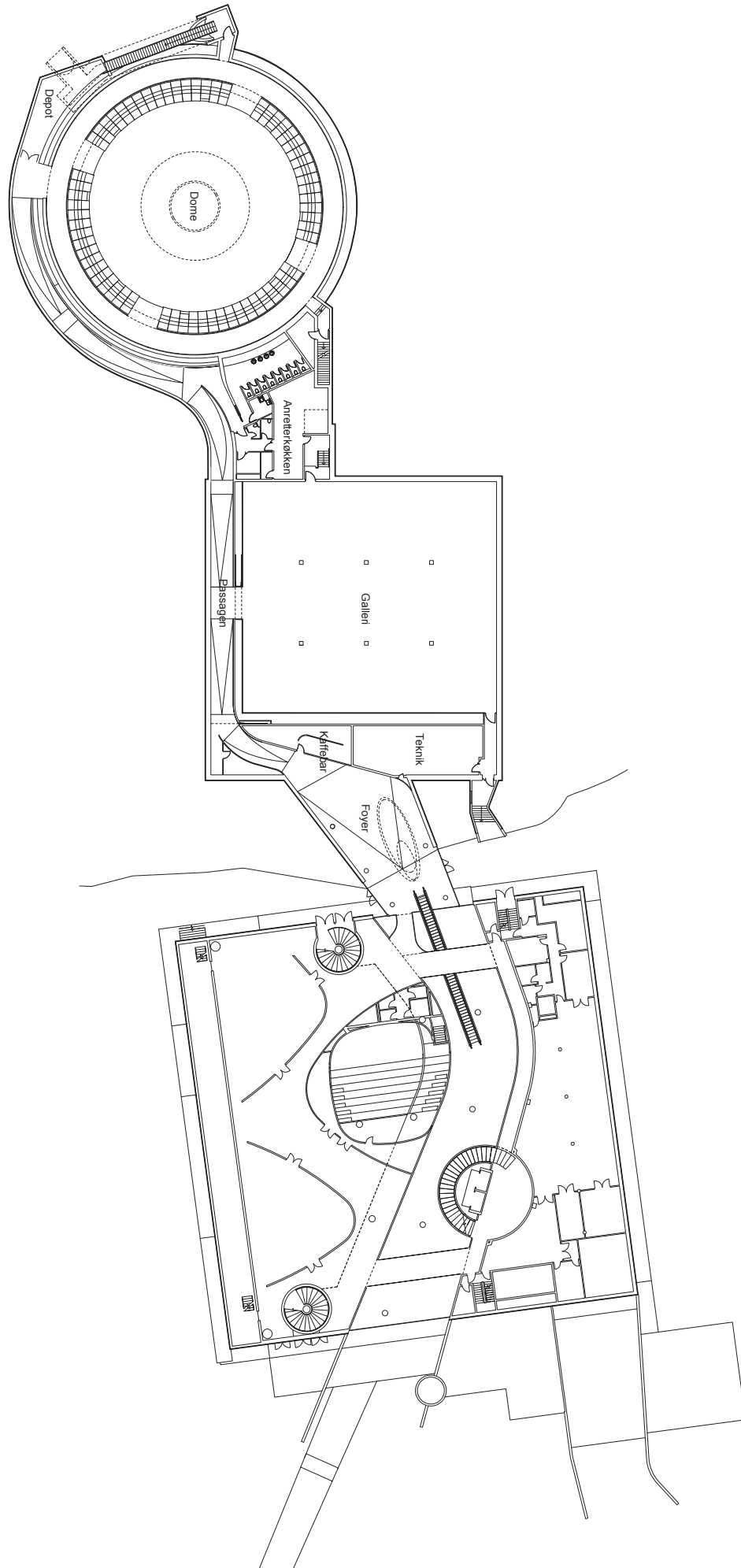
MS: Galleriet er ikke særlig komplekst. Det er en ret ordinær underjordisk bygning med en enkel søjle-bjælke-konstruktion. Men domnen er mere avanceret. Det er den først og fremmest, fordi Turrell har ønsket et udfaldskrav på den indvendige skal fuldstændig uden ujævnheder og kanter, fordi lyset bliver projiceret op på fladen i en meget spids vinkel. Og vi ved jo godt, hvordan det er at lyse hen ad af en væg, som vi tror er lige. Så det udfaldskrav har været ekstremt vigtigt. Kuplen bliver derfor lavet af glasfiberskaller som en slags bananskræller, der er smalle i toppen og bredere nedefter. De 25 meter lange skaller bliver lavet i en slags sandwich-konstruktion med glasfiber og gelcoat på indersiden og nogle kanter, der skrues sammen som en stor paraply. Bagefter skal kanterne spartles ud, så samlingerne fremstår fuldstændig glatte. Og det har virkelig voldt en del hovedbrud at få løst. Vores entreprenører har skullet frasige sig den traditionelle måde at gøre det på. Så uden på den her glasfiber-konstruktion bliver der sprøjtet beton. Det er ikke noget, man normalt gør herhjemme. Det gøres med flydende, fiberforstærket beton uden stål, som man sprøjter langsomt uden på glasfiberforstillingen, så den bliver bærende, når den hærdet op.

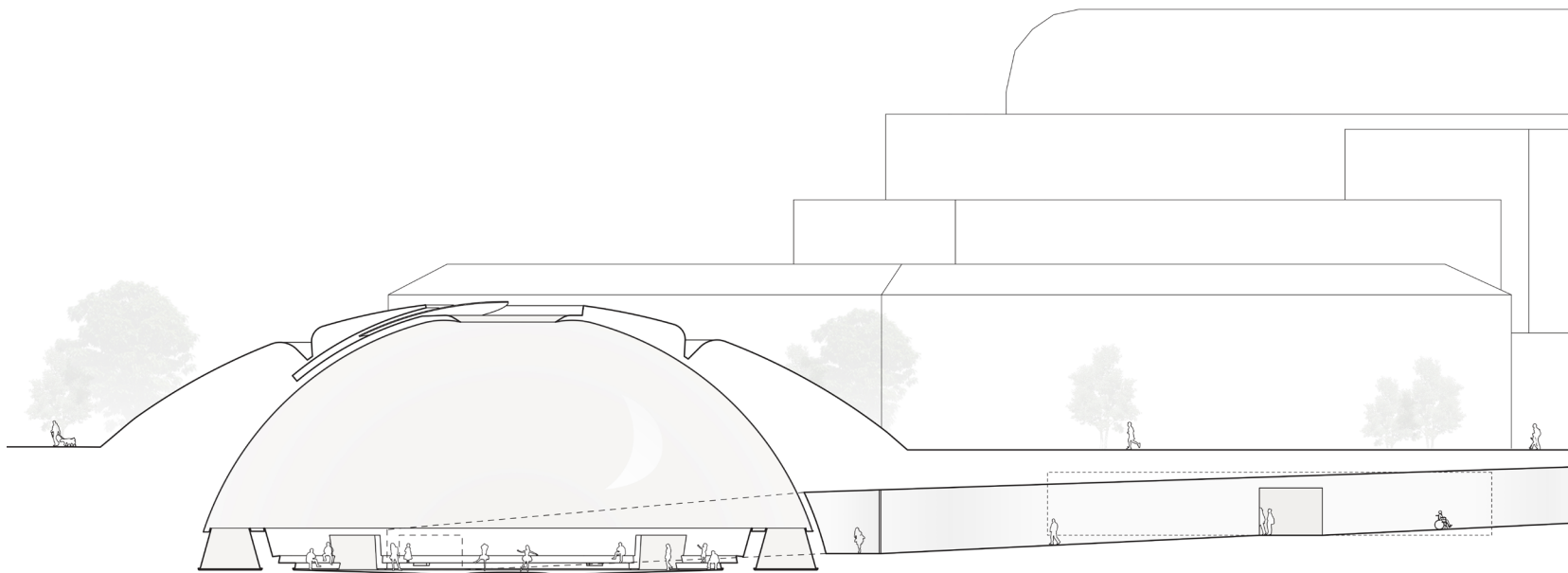
Kan du sige lidt om, hvordan idéen til hele projektet tog form?

MS: Det var oprindeligt et stort ønske fra Jens Erik Sørensens side (den første ARoS-direktør, red.), at der kom en markant James Turrell-installation til museet. Og det var fra begyndelsen tanken, at det skulle være

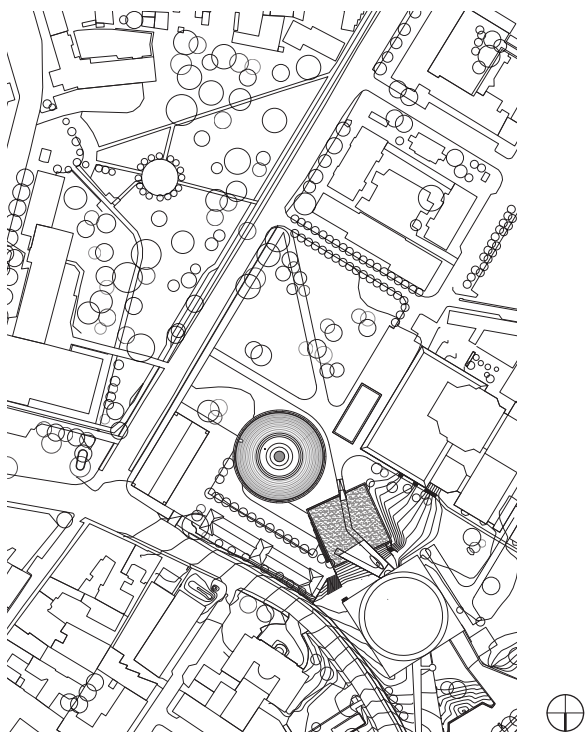
udenfor og under jorden, fordi det i udgangspunktet var næsten umuligt at bygge uden på eller oven på ARoS. Så grundidéen er meget tidlig, men det var efterfølgeren, Erlend Høyersten, der fik det sat i værk og rykket det længere ud fra den eksisterende bygning. Han mente, at værket skulle være en synlig del af Aarhus' byrum ligesom Olafur Eliassons regnbue, oven på ARoS.

Det interessante i processen var at diskutere forholdet mellem på den ene side de stablede gallerier med regnbue på toppen og på den anden black box-gallerierne i kælderen. Det er nærmest som at bygge til en allegori over Dantes Guddommelige Komædie. At koble en ny fortælling på forbindelsen mellem denne lysende taghimmel og det underjordiske mørke. Så udvidelsen skulle være noget helt andet, samtidig med at de to installationer, der begge handler om farver og vores sansning af dem, skulle forbindes. Jeg synes virkelig, at det er interessant, den måde de to farvesyn sættes op imod hinanden på. Det er næsten som at sætte Goethe over for Newton. De rækker begge ud mod himlen, men på hver sin måde. Den ene er meget ekstrovert og panoramisk og kigger ud over det hele. Den anden er mere introvert. Oplevelsen i *The Dome* handler om at komme ind i rummet med en vis andægtighed. At sætte sig på bænken og opleve en stilhed i sansningen. Alene det

Længdesnit gennem ARoS og den forestående udvidelse, 'The Next Level'. Arbejdstegning: Schmidt Hammer Lassen

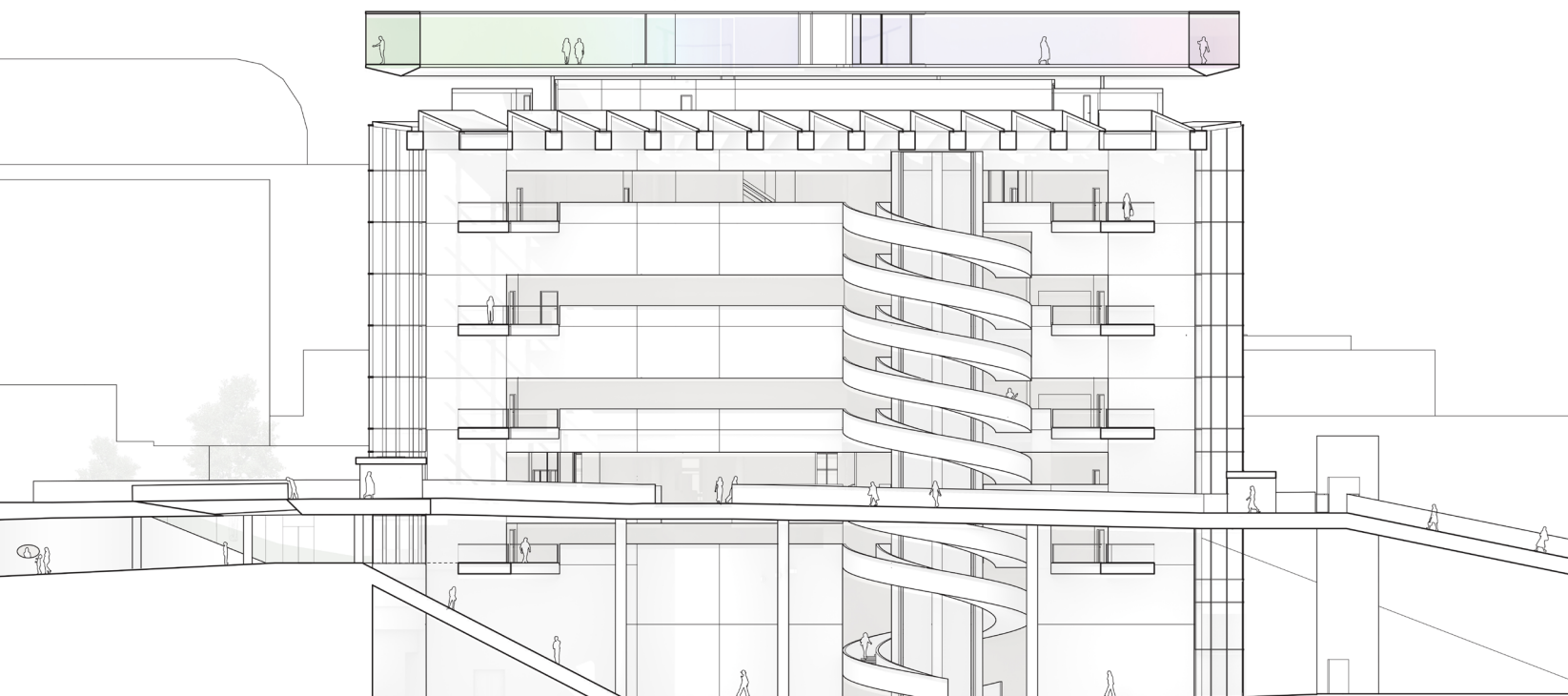
Situationsplan. Tegning: Schmidt Hammer Lassen

faktum, at så mange mennesker vil komme til at sidde i rundkreds sammen i stilhed, vil skabe en energi, der bliver helt speciel.

Hvordan har samarbejdet med James Turrell været?

MS: Det begyndte, da han kom til Aarhus i 2015, hvor vi var sammen i en hel uge. Her fik vi snakket om en mængde forskellige ting. Han er utrolig spændende. Og han interesserer sig utrolig bredt, både videnskabeligt, spirituelt og kunstnerisk. Han har en virksomhed ved siden af sit studio, hvor han renoverer gamle, klassiske flyvemaskiner. Han er pilot. Han fløj som 16-årig hen over Arizonas ørken med olieudstyr. Her fik han sin viden om, hvad der var af kratere, udslukte vulkaner og andre geologiske fænomener i området. Han har en stor indsigt i astronomi, fordi han navigerede efter stjernerne, når han fløj om natten.

Og så er han kvæker. Det gjorde, at han var med på de antroposofiske idéer, som Erlend Høyersten og jeg begge er meget optaget af. Så der var lige fra begyndelsen et fælles idégrundlag at diskutere ud fra.

Fakta

ARoS – The Next Level

ARoS Allé 2, 8000 Aarhus C

Arkitekt: Schmidt Hammer Lassen
Architects

Samarbejdspartner: Studio Turrell

Ingeniør: Cowi

Bygherre: Aarhus Kommune, MKB

Opført: Under opførelse, forventes at
åbne i foråret 2025

Morten Schmidt

Arkitekt MAA, medstifter af og tidligere
partner i Schmidt Hammer Lassen.